

PROJECTE ARTÍSTIC I DE GESTIÓ DEL TEATRE LLIURE 2019/23

JUAN CARLOS MARTEL BAYOD

1- PRESENTACIÓ DEL PROJECTE

Com bé sabeu, el divendres 18 va ser triat el meu projecte per a la direcció del Teatre Lliure durant els pròxims quatre anys. Aquest projecte que ara us presento passa per tres eixos: el social, el cultural i l'educatiu.

El nou Teatre Lliure s'ha de convertir en un teatre necessari per a la ciutat de Barcelona. Ha de ser un servei públic amb una incidència clara sobre la transmissió i l'accés al coneixement i a les arts en tota la ciutat. Ha de ser al centre de la vida social i cultural de Barcelona, i un centre de referència internacional. Aquest projecte parteix d'una concepció molt clara de la identitat del Lliure i de la seva projecció en el teixit social en el qual s'emmiralla. El nou Lliure no només ha de ser el reflex de la societat, sinó també un exemple a seguir en favor d'una identitat col·lectiva, compartida, oberta, diversa, transversal i transparent.

Aquest projecte vol plantar la llavor de futur del Lliure del segle XXI partint d'aquesta base. El Lliure que proposo vol ser un espai necessari per a la construcció de la identitat col·lectiva des del coneixement compartit i la incidència social. Tenim una responsabilitat comuna: situar la cultura al bell mig de la societat. I això només es pot fer a través del sistema educatiu i amb la responsabilitat compartida dels mitjans de comunicació i de l'opinió pública.

2- DECÀLEG

En primer lloc, aquest projecte planteja un decàleg de mínims que el Lliure no hauria de deixar de complir:

1. El teatre no girarà artísticament entorn de la figura de la persona que el dirigeix, sinó en funció de les necessitats socials i culturals de la mateixa ciutat.
2. Es redistribuiran els recursos per a la producció amb criteris sostenibles de qualitat, transparència i inclusió social.
3. Es donarà suport anual a almenys un artista nou.
4. No podrà repetir dos anys seguits una o un creador dins la programació.
5. Es buscarà la màxima paritat en la programació i en els equips artístics.
6. Els projectes han de poder generar altres projectes transversals.
7. Cada projecte ha de tenir incidència en el sistema educatiu.
8. Cada projecte ha de tenir incidència i repercussió directa en la nostra comunitat.
9. Tots els projectes són lliures ideològicament i idiomàticament.
10. S'han de generar sinèrgies amb altres institucions i fundacions, tant culturals com socials, nacionals i internacionals.

3- OBJECTIUS ESTRATÈGICS

Els objectius que aquest projecte voldria assolir al llarg dels pròxims quatre anys, destinats a crear nous públics, programar a escala internacional i gestionar de manera transparent i sostenible, són:

- L'estudi i la modificació dels estatuts actuals de la Fundació assegurant, entre altres, la paritat del seu patronat.
- La redefinició de les estructures internes de govern i de gestió del teatre.
- La negociació del nou Contracte Programa i el tancament d'un acord immediat amb el Comitè d'empresa.
- L'aplicació de criteris d'eficàcia, eficiència i sostenibilitat que garanteixin l'augment de finançament del Teatre Lliure, encarats a la racionalització de la despesa, la generació de recursos propis i la captació de recursos externs.
- La creació, per tant, d'àrees noves de treball, com la de màrqueting i captació de recursos propis, o una unitat de recerca de noves tecnologies aplicades a les arts escèniques.
- La creació d'un sistema participatiu de gestió de projectes.
- Potenciar la relació entre la creació local i l'escena internacional amb programes de col·laboració i intercanvi de professionals de qualsevol àmbit creatiu.
- Produir i promoure espectacles de contingut clarament comunitari en col·laboració amb altres institucions socials de la ciutat.
- Supervisar la direcció artística mitjançant comitès de programació, amb la finalitat d'alimentar la incidència social, de coneixement i educativa d'allò que es programa.
- Confeccionar un relat artístic propi i únic per a les tres sales a partir de la diversitat creativa, proposat pels comitès i acomplint els objectius estratègics.
- Col·laborar amb la Universitat, incorporant professors i estudiants en els processos creatius.
- Difondre la dramaturgia contemporània, nacional i internacional.
- Establir un pla de residències artístiques, traslladant el concepte d'autoria a qualsevol creador d'escena.

- Crear una Escola de pensament que posi en diàleg les diferents entitats i centres de pensament de Barcelona per assegurar una aportació renovadora a la ciutat que pugui generar altres projectes en xarxa.
- Fundar un Laboratori internacional per a estudiants d'arts escèniques per fer investigació dramàtica i de l'escena contemporània.
- Reformular els antics *Radicals Lliures* sota una perspectiva política i social actual, amb la creació d'un cicle de noves veus.
- Reformular *El Lliure dels nens* i continuar amb el programa de generació de públic infantil i juvenil, mantenint la programació d'espectacles específics i potenciant les activitats del servei educatiu en les franges d'edat més fràgils.

4- PROGRAMACIÓ: BLOCS

Els objectius d'aquest projecte es volen estructurar en la programació de la **Temporada 2019/20** en quatre eixos principals, destinats a repensar sense jerarquies la programació de les tres sales. El Lliure no serà la casa de l'artista, sinó la de totes les persones que comparteixin els seus principis fundacionals:

1. **Manteniment de la identitat històrica.** Es tracta de buscar la complicitat d'artistes que hagin nascut, crescut o desenvolupat la seva carrera artística amb el teatre, i que poden transmetre l'ofici i l'esperit del Lliure.
2. **Suport a la nova generació.** Creació de 3 projectes per potenciar la creació col·lectiva i l'autoria viva.
 - *Projecte empremta.* Un grup 4 joves creadors a l'inici de la seva carrera mostraran les seves feines tutoritzats per 4 artistes de més trajectòria.
 - *Projecte pont.* Potenciar i prioritzar la inclusió laboral dels alumnes en pràctiques de diferents disciplines establint amb convenis de col·laboració amb escoles d'art dramàtic i universitats.
 - *Projecte companyies.* Cedir l'Espai Lliure a una companyia jove i independent perquè el gestioni i programi durant un període determinat, guiada des de l'estructura del Teatre Lliure.
3. **Programa de residències.** S'aplica en 3 línies d'actuació.
 - *Artistes residents.* Convocatòria de 2 places per any, oferint-los la creació de dues produccions o coproduccions durant la mateixa temporada.
 - *Companyies residents.* Creació d'un projecte vinculat a universitats i fundacions socials que desenvolupin col·lectius teatrals conjuntament amb el Teatre Lliure.
 - *Residències creatives.* Gestació de nous projectes, oferint-los un lloc per compartir dubtes i possibilitats laborals sense tenir per finalitat un resultat.

4. **Programa internacional.** S'estructura en 5 blocs:

- Programació d'un mínim de 4 muntatges internacionals en gira.
- Creació d'un cicle de noves veus, dedicat a l'escena recent de la creació contemporània.
- *Suport 18/xxi*. Donar suport a joves creadors que hagin complert la majoria d'edat al segle XXI.
- *Workshop* internacional per discutir els actuals processos de creació.
- Laboratori internacional per a joves directores i directors d'arreu del món.

5- COM ES FARÀ: COMITÈS

La concepció col·lectiva de la identitat artística i social del Teatre Lliure de Barcelona quedarà reflectida en la creació d'un Comitè de Programació (CDP), integrat alhora per diversos comitès. Els comitès, formats per especialistes en àmbits no necessàriament vinculats a la creació escènica, treballaran individualment a l'entorn d'un objectiu i es reuniran periòdicament per treballar junts en els tres àmbits d'acció del teatre: el social, el cultural i l'educatiu. Així mateix, es contempla la intersecció dels comitès amb un Comitè de la Fundació i amb el Comitè d'empresa.

De manera urgent, es planteja la creació dels comitès següents:

- Transparència, paritat i igualtat, format per Clàudia Cedó i Isaias Fanlo.
- Dramatúrgia, format per Juan Carlos Olivares i Victoria Szpunberg.
- Lectura de textos, format per Ingrid Guardiola i Marc Artigau.
- Educació, format per Ester Rovira i Serge von Arx.
- Residències, format per Mireia Estrada i Pau Catà.
- Projectes internacionals i noves veus, format per Georgina Oliva i Juan Carlos Martel.
- Escola de pensament, format per Marina Garcés i Albert Lladó.
- Lliure en viu*, format per Carme Fenoll i Oriol Pastor.
- Fundació, format per Neus Masferrer i Jordi Sellas.

***Lliure en viu.** Sis propostes per transformar la presència pública del Lliure i fer-lo accessible amb el màxim de recursos digitals possibles.

- Implantació continuada de les noves eines digitals que permetin seguir creant i fidelitzant públics i comunicant les activitats del teatre. Per exemple, generalitzant l'atenció al públic per whatsapp o ampliant la difusió amb criteris d'accessibilitat per a les persones amb discapacitat auditiva o visual.
- Edició de continguts complementaris amb finalitat social de tots els projectes artístics. Per exemple, actualitzant els antics programes artístics i convertint-los en llibres digitals enriquits destinats a públics transversals.
- Creació del Canal Lliure: enregistrament de totes les produccions i creació d'una biblioteca digital d'accés públic.

- Obertura del Lliure al públic media, mostrant els processos creatius a les xarxes.
- Fundació d'un Museu Interactiu, un centre d'educació teatral per compartir la història del Teatre, amb continguts educatius interactius de totes les branques creatives.

6- VOLUNTATS I DESITJOS GENERALS:

La voluntat general d'aquesta proposta per a quatre anys contempla també:

- Establir un nombre màxim d'espectacles programats per temporada per evitar la saturació d'activitat.
- Trobar un equilibri entre el sentit d'immediatesa d'un espectacle i els temps que demana la producció i la programació, especialment d'espectacles internacionals. En aquest sentit, es planteja la presentació de la programació de les temporades en dues parts: una part al juny (els espectacles programats entre setembre i gener) i una altra al novembre (els espectacles programats entre febrer i juny).
- Fomentar les gires de l'activitat produïda pel Teatre Lliure des de la seva concepció, amb l'estudi de les xarxes de distribució i programació, tant nacional com internacionals. Considerar també la possibilitat d'allargar el període d'exhibició de les produccions.
- Avançar cap a un teatre d'inclusió social en sentit ple, tant dins com fora de l'escenari, que reflecteixi la comunitat en tota la seva diversitat i trencant amb tots els estereotips i la invisibilitat de diversos col·lectius. Donar veu a totes les veus silenciades. El teatre ha de ser el lloc on tota la societat hauria de ser escoltada sense ser jutjada. Com a mínim una de les produccions pròpies anual hauria de ser concebuda dramàticament amb aquests objectius, amb la col·laboració del teixit social de la ciutat.
- Avançar en l'accessibilitat del teatre des d'un punt de vista estructural, amb la participació dels agents municipals per tal que l'accés al Lliure sigui fàcil i a l'abast de tothom.
- Col·laborar transversalment amb universitats i centres de pensament per tal d'assegurar una transmissió del coneixement intersectorial.
- Col·laborar amb les institucions i fundacions culturals de la muntanya Montjuïc.
- Dialogar amb les principals iniciatives culturals de la ciutat per participar i contribuir en la identitat cultural de Barcelona. Establir o reforçar acords de col·laboració amb projectes com la Biennal del Pensament, el Sònar o el Grec.

Tots aquests propòsits estan recollits en el projecte que vaig presentar per a la Direcció d'aquest Teatre, i que, seguint la voluntat de transparència expressada, serà fet públic divendres dia 1 de febrer a través del web del teatre. Tingueu en compte que el projecte conté punts que han de passar per l'aprovació de la Junta de Govern de la Fundació i del seu Patronat.

Tenim un repte molt gran: refundar el Lliure. I tot sol no podré fer-ho. Demano la vostra confiança per fer del Teatre Lliure un espai de trobada social i ciutadana on es desenvolupin les arts escèniques amb ofici, tradició i talent, i es creïn noves connexions amb un públic divers. Un teatre del segle XXI que ajudi a construir Barcelona a partir de la cultura. Un teatre fet des d'un concepte d'art no especulatiu i que sigui veritablement per a tothom, perquè és de les persones, d'on neix l'art, i és a les persones, a qui s'ha de retornar.

Moltes gràcies.

[més informació](#)

Mar Solà / Premsa – Teatre Lliure

93 289 27 71 / 675 449 886 / premsa@teatrelliure.com

#NovaDireccióLliure

contrasenya wiffi: Tlliure2018

ANNEX

COMITÈ DE PROGRAMACIÓ

Transparència, paritat i igualtat

- **Clàudia Cedó** (Banyoles, 1983)

És dramaturga, directora de teatre i psicòloga. És coordinadora artística i pedagògica d'Escenaris Especials, un projecte que fa teatre amb persones en risc d'exclusió social.

www.escenarisespecials

- **Isaias Fanlo** (Lleida, 1980)

És acadèmic, gestor cultural i escriptor. Membre fundador de l'associació Coincidències, que aposta per la descentralització de la cultura i per les arts escèniques com a eina de reivindicació d'una ciutadania diversa. Està completant el doctorat per la University of Chicago (EUA), amb una tesi sobre teatre català contemporani sota el prisma dels estudis queer. Col·labora en diversos mitjans i és un activista dels drets de les minories.

Dramatúrgia

- **Juan Carlos Olivares** (Manheim, 1964)

És periodista i crític teatral. Va ser responsable de la secció dramatúrgia del Gran Teatre del Liceu. Està vinculat al Teatre Lliure des de l'inici del projecte de col·laboració universitari Àgora Lliure – UPF.

- **Victoria Szpunberg** (Buenos Aires, 1973)

És autora teatral i professora de dramatúrgia a l'Institut del Teatre i a l'Escola Superior de Coreografia de Barcelona. Aquesta temporada és autora resident de la Sala Beckett.

Lectura de textos

- **Íngrid Guardiola** (Girona, 1980)

És professora, programadora audiovisual, directora i assagista. Coordina el projecte *Soy Cámara* del CCCB i dirigeix la Mostra de Televisió de Qualitat de Barcelona (MINIPUT). És doctora en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i ha estat docent en diverses universitats catalanes.

<http://miniput.cat/>

- **Marc Artigau** (Barcelona, 1984)

És escriptor i dramaturg. Llicenciat en direcció escènica i dramatúrgia per l'Institut del Teatre de Barcelona. Des de la temporada 2015/16, col·labora en *El món a RAC 1* a la secció de llibres 'De què va?'. Aquest any ha guanyat el premi Josep Pla de novel·la amb *La vigília*.

Educació

- **Ester Rovira**

És fundadora del *DadÀBarcelona*, entitat que elabora projectes d'art per a criatures.

<http://dadabarcelona.com/>

- **Serge von Arx** (Zuric, 1971)

És arquitecte i professor d'escenografia, i director artístic del departament d'escenografia de la Norwegian Theatre Academy, a l'Østfold University College. Ha estat col·laborador de Robert Wilson i del Watermill Center de Long Island, Nova York. Actualment el seu treball se centra en l'arquitectura performativa i la trobada entre arquitectura i teatre.

<http://www.sergevonarx.com/>

Residències

- **Mireia Estrada** (Barcelona)

Ha estudiat a Espanya, França i el Quebec (Canadà). Té un perfil humanístic i una experiència professional en projectes culturals i projectes relacionats amb la immigració, la interculturalitat i la integració social a Catalunya, Espanya i el Marroc. L'any 2011, va fundar Jivar Creació i Societat, un projecte que acull artistes, creadors i pensadors d'arreu del món.

<http://jivarbarcelona.com/ca/fundadors/>

- **Pau Catà** (Llorenç del Penedés, 1976)

És llicenciat en Història per la UB i va obtenir un Diploma en Arts Management pel Birckbek College i el Master in Critical Arts Management and Media Cultural Studies de la London South Bank University (Course Director Prize for Outstanding Achievement 2010). Durant la seva estada a Londres va treballar al British Museum (2005-2007) i a la White Cube Gallery (2007-2009). Des de 2009 és director i coordinador del CeRCCa, una residència artística i centre d'investigació des d'on ha desenvolupat diferents programes de recerca en mobilitat artística pel Mediterrani, com ara el NACMM_North Africa Cultural Mobility Map i Platform HAKAKAT. Actualment és Doctorant en Investigació Artística a la Universitat d'Edinburgh.

<https://paucata.cat>

Projectes internacionals i noves veus

- **Georgina Oliva** (Madrid, 1988)

És directora i dramaturga, va fer els estudis a l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona. Ha estat ajudant de direcció d'Àlex Rigola, Àngels Aymar i Juan Carlos Martel. Aquest any ha coordinat les activitats del fòrum de debat artístic i social Dones Lliures.

Escola de pensament

- **Marina Garcés** (Barcelona, 1973)

És filòsofa i assagista, i professora agregada de l'assignatura Pensament filosòfic i científic contemporani a la Universitat Oberta de Catalunya. Va ser professora titular de filosofia de la durant 15 anys a la Universitat de Saragossa. També ha estat professora a la Universitat Pompeu Fabra o la Universitat de Girona, a través de diversos màsters. Ha impulsat el projecte col·lectiu Espai en Blanc de pensament crític i experimental.

<http://www.marinagarces.com/>

- **Albert Lladó** (Barcelona, 1980)

És escriptor. Llicenciat en Filosofia per la UB, té un postgrau en Periodisme de Proximitat per la UAB i un màster en Estudis Comparats de Literatura, Art i Pensament per la UPF. S'ha format en Dramatúrgia a L'Obrador de la Sala Beckett i al Seminario Internacional Panorama Sur (Buenos Aires). És Fundador de Diari Maresme i de la revista Sísifo, i director de les revistes Secundèria i L'Hiperbòlic durant tres anys. És director de l'Escola de Periodisme Cultural i docent del postgrau internacional d'Esriptura, a la Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials.

<http://albertllado.com/>

Lliure en viu

- **Carme Fenoll** (Palafolls, 1977)

És bibliotecària. Diplomada en Biblioteconomia i Documentació per la Universitat de Barcelona i llicenciada en Documentació per la Universitat Oberta de Catalunya. Del 2012 al 2017 va ser la cap del Servei de Biblioteques del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. A finals de 2017 es va incorporar al consell de direcció de la Universitat Politècnica de Catalunya com a cap del gabinet del rector.

- **Oriol Pastor**

Format a la Universitat Pompeu Fabra, és enginyer multimèdia especialitzat en arts visuals, interacció i música. Bon codificador, la seva experiència professional prové dels festivals d'arts visuals, comunitats audiovisuals i estudis multimèdia. És director del festival MiRA d'arts digitals de Barcelona.

<http://www.oriolpastor.com> / <https://www.mirafestival.com>

Patronat

- **Neus Masferrer** (Barcelona, 1976)

És llicenciada en Humanitats per la Universitat Autònoma de Barcelona, té un postgrau de Gestió Cultural per la Universitat de Barcelona i un altre en Protocol, Relacions Institucionals i Organització Estratègica d'Esdeveniments, per la Universitat Ramon Llull. En els darrers 20 anys ha estat responsable de premsa i relacions públiques d'equipaments i festivals. És membre del Patronat del Teatre Lliure.

- **Jordi Sellas** (Olot, 1977)

És llicenciat en Ciències de la Comunicació (Publicitat i Relacions Públiques) per la Universitat Autònoma de Barcelona. S'ha especialitzat en la gestió d'empreses culturals. Ha estat director general de Creació i Empreses Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya entre 2013 i 2016. Des del 2017 treballa com a consultor d'empreses com el Teatre La Scala de Milà i el Gran Teatre del Liceu. Forma part de la Junta Directiva de la Federació Catalana d'Empreses de Producció Audiovisual (PROA) i és membre del Consell d'Administració del Teatre Nacional de Catalunya i del Patronat del Teatre Lliure.